

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 6. De Confessarij prudenta in dirigendo Pœnitente ad contritionem
executioni mandadam,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

aduertat peccator induratus, quem suus tam miser status nihil mouet, quod in manu sit Diaboli carnificis scississimi: à quo ducitur ad æternum gehennæ supplicium: quando quidem vita hæc nostra cursus est ad mortem, quam seuerum Dei iudicium sequitur, & cum eo supplicium peccatoribus impænitentibus constitutum. Ducitur verò quasi obuerso dorso: ne ollam succensam sibi paratam videns, terreatur. Misereatur miser animæ suæ & dum ei conceditur remediū pœnitentiæ ad se liberandum, illo vtatur: cum ad id non desint ei imitationes diuinæ misericordiæ: tum per interiores inspitationes, tum per exteriores monitiones siue prosperitatum siue afflictionum, siue etiam concionum ac bonorum exemplorum se offerentium. Quas imitationes, qui contemnit, quam malè sibi prospiciat pro eo tempore quo (ipso etiam Dæmone urgente vt in desperationem inducat) compellatur ad tribunal tremendam & supplicium horribile faciem conuertere, & tunc dum potest comminationem factam *Prover. 1.* Quia vocaui & renuistis, extendi manum meam & non fuit qui aspiceret, despexistis omne consilium meum & increpationes meas neglexistis, ego quoque in interitu vestro ridebo.] dumque licet dicat *Suberimum* Peccati; cuius singulæ literæ indices illi esse possint miseriæ, in qua versatur: puta 1. præmissis meritorum omnium priuatus. 2. egestate oppressus. 3. cœcitate mentis percussus. 4. charitate diuina spoliatus. 5. amaritudine repletus. 6. viam perditionis ingressus. 7. iram Dei meritis; certè si depulsa mentis caligine posset serio dicere. Iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper: serio quoque vsurpare illud, Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam, &c.

CAPVT SEXTVM.

De confessarij prudentia in dirigendo pœnitente ad contritionem executioni mandandam.

S V M M A R I V M.

- 78 Maxima Dei miseratio in peccatores, qua pro illis ad pœnitentiam vocandis, misit vnigenitum Filium suum.
79 Miseratio qua homines peccatores ad ipsum reuertentes recipit.
80 Miseratio qua benignissime ad se vocat, patientissimeque suffert peccatores.
81 Miseratio qua velut naturali propensione miseretur peccatoris.
82 Miseratio liberalissime offerentis peccatori veniam suorum peccatorum.
83 Nulla est grauitas aut multitudo peccatorum ob quam pœnitenti desperandum sit de Dei misericordia: & qualiter ad spem concipiendam excitari possit.
84 Continuatio diuinorum in nos beneficiorum tum communium tum particularium.
85 Dignitas contritionis.
86 Facilitas tum euadendi æternam damnationem, tum gratiam & cetera diuina dona recuperandi, tum etiam consequendi vitam æternam beneficio contritionis.
87 Virilitates contritionis, repurgandi animam à peccatis claudendi infernum & aperiendi celum.
88 Non esse sustinendam contritionem ob illius difficultatem.
89 Rationes quibus potest pœnitenti dissuaderi contritionis dilatio: ac primo ex periculo in mora.
90 Deinde ex difficultate quam talis mora parit resurgendi à peccato: & facilitate quam adfert labendi in novum peccatum.
91 Postremo ex miseria qua in tali mora notatur.
92 Illusio Dæmonis in necenda tali mora.

VT nonnullis corpore ægris vsu venit, desiderare quidem liberationem à morbo, quo detinentur, propter multitudinem tum commoditatum quibus priua: tum incommoditatum quas adfert; auersari tamen sumptionem potionis ad illam consequendam necessariæ: sic etiam quibusdam peccatoribus contingit, vt optent quidem peccatorum suorum, præsertim mortalium, remissionem tot quot ante dicta sunt detrimenta adferentium: auercentur tamen executionem contritionis necessariæ ad eamdem remissionem: quod prouenire potest, vel ex quadam desperatione consequendi talem remissionem: vel ex quodam horrore contritionis tanquam ex nauſea potionis amaræ & gro obla-

ta: vel ex quadam socordia per quam illius executio differatur de die in diem: vel denique ex ignoratione modi eam exequendi, quæ anxium reddens, ab ipsa executione auocat. Quæ cum ita sint, prudentiæ erit Confessarij primò Pœnitentem suum cum necessarium esse viderit, in spem diuinæ misericordiæ erigere. Secundò ei gratiam reddere contritionem. Tertiò dissuadere illius dilationem. Quarto rationem illius exercendæ ei tradere: quam persequemur separatim in sequenti cap. De cæteris verò dicemus in præfenti.

De erigendo pœnitente in spem diuinæ misericordiæ.

S E C T I O I.

Pertinet igitur primò ad istiusmodi prudentiam Confessarij, vt pœnitentem erigat in spem veniæ à Deo consequenda; cum illam aduertit ita perterritum consideratione diuini iudicij, & multitudinis ac grauitatis suorum peccatorum vt ad desperationem inclinare videatur. Ad id autem conferre potest commemoratio misericordiam, quas Deus exercet, exercitque in peccatores: sicut commemoratio iudiciorum confert ad durum petterendum.

Principalis autem huiusmodi miseratio, est quòd Dei filius venerit peccatores ad pœnitentiam vocare *Matth. 9.* atque adeo nascens dederit se in socium, cõsuetens in edulij, moriens in pretium, regnans daturus se in præmium. Nimirum, vnigenitus Dei filius per quem omnia facta sunt, & sine quo factum est nihil quod factum est: de sinu Patris in terram descendens vt quæreret & saluum faceret quod perierat: non tantum se exhibuit peregrinationis nostræ socium, sed etiam in ea mortem acerbissimam pro nobis passus est. Immo & seipsum in eadem dedit in cibum, daturus in patria, quòd disposuisset nobis regnum, vt edamus & bibamus super mensam suam in regno suo. *Luce 22.* Vbi & Aduocatus noster est apud Patrem, & propitiatio pro peccatis nostris *[prima Ioan. 1.]* Hæcque sunt vnguenta pretiosa, quæ diuina bonitas in nos peccatores effudit, vt post se traheret, & in eorum curreremus odorem *(quod pesit sponsa Cant. 1.)* confidentes in ea charitate ineffabili qua sic dilexit mundum vt vnigenitum suum daret, vt omnis qui credit in ipsum non pereat sed habeat vitam æternam. *[Ioan. tertio.]* quæque idem Filius humiliavit semetipsum factus obediens vique ad mortem, mortem autem crucis *[ad Philip. 2.]* vt exaltatus à terra omnia traheret ad seipsum *[iuxta ipsius prædicationem Ioan. 12.]* Ergone diffidemus de eo qui proprio Filio non peccerit, sed pro nobis tradidit illum: quomodo enim non etiam omnia nobis cum illo donabit? *[vt D. Paulus argumentatur ad Rom. 8.]* Quin potius, hauriemus aquas de fontibus Saluatoris *[iuxta prædicationem Isaiæ cap. 12.]* hoc est, Ex ferta consideratione eorum quæ Christus pro nobis egit & passus est, spirituales lachrymas ciebimus, compungemur de tanta tamque enormi nostra ingratitude, quanta est peccantium in talium beneficiorum largitorum amantissimum: ratione quorum infinitis nominibus, illi omnis laus, honor, & gloria, perpetua gratiarum actio, perpetuumque obsequium à nobis debetur.

Alteram miseratio est qua peccatores reuertentes ad se recipit benignissime, prout ostendit parabola de prodigo *Luc. 15.* Neque eos exhorrescit, quantumuis abominabiles: sic enim non exhorruit consistentem latronem, nec lachrymantem peccatricem, nec Chanaanam supplicantem, nec deprehensam in adulterio mulierem: nec sedentem in telonio *Matthæum*, nec orantem publicanum: nec discipulum negantem, nec persequentem Apostolum, nec demum suos crucifixores ad ipsum reuertentes reiecit: pro quibus ipsum tidentibus, orant pendens in Cruce. Quamprimum David Pœnitens dixit *[Peccavi Domino]* audiuit à Propheta *[Dominus quoque transtulit peccatum tuum.] 2. Regum 12.* Facinorosissimi reges *(Manasses inquam, 2. Paralip. 33. & Nabuchodonosor, Dan. 4.)* conuersi ad Deum, statim sunt ab eo misericordiam consecuti. Hinc imple David *[psal. 76.]* Nunquid in æternum proficiet Deus, aut non apponet, vt complicitior sit adhuc, aut in finem misericordiam suam abscondet à generatione in generationem: aut obliuiscetur misereri Deus, aut continebit in ira misericordias suas?]

80. Tertia miseratio, est benignitatis patientiæ & suauitatis, qua vitur in reuocandis ad se peccatoribus in viam salutis. Hanc ostendunt tum illud *Matth. 11.* Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos.] tum illud *Apo. 3.* Ego sto ad ostium & pullo, si quis audierit vocem meam, & aperuerit, intrabo & cenabo cum illo, & ipse mecum.] tum etiam illud *Isa. 3.* Expectat Dominus vt misereatur vestri & ideo exaltabitur parcens vobis.] *Et in sequen. cap. 4. 5.* Conuertimini ad me & salui eritis omnes fines terræ, quia ego Deus & non est alius.] Ecce qui non minus nos, quam Angelos peccantes, posset statim in infernum præcipitare, & alios Abraham filios sibi de lapidibus excitare.] *Matth. 3.* non modo tempus ad horrendum illud supplicium per Pœnitentiæ euadendum, misericordissimè concedit (*miseri cordiæ enim Domini quod non sumus consumpti Thren. 4.*) sed etiam ad vtendum beneficio tam insigni, benignissimè inuitat.

81. Quarta miseratio est, qua velut naturali propensione Deus miseretur peccatoris: & quasi inuitus ad illius punitionem procedit. Hinc *Ezech. 18.* dicitur nolle mortem peccatoris sed magis vt conuertatur & viuat.] & Ecclesiastipsum orans ait: Deus cui proprium est misereeri semper & parcere.] Sicut nimirum propriam est apud semper mellificarem non est aut pungere, nisi cum irritantur ita Dei proprium est semper misereeri: punire autem solummodo cum prouocatur. Vnde tanquam ab hoc alienus nobis proponitur per illud *Isa. 28. de ipso dictum.* Inascetur, vt faciat opus suum, alienum opus eius vt operetur opus suum, peregrinum est opus eius ab eo.] Et per illud in *precedenti cap. 1.* Heu consolabor super hostibus meis & vindicabor de inimicis meis.]

82. Quinta miseratio est, liberalissimè offerentis Pœnitenti ventiam suorum peccatorum: perinde ac si reum læsæ maiestatis extremo supplicio afficiendum. Rex ad se vocatum inuitaret ad preendam ventiam, libentissimè concessurus eam Pœnitenti, & emendationem ex animo pollicenti. Hanc indicant tum illud *terem. 3.* Tu fornicata es cum amatoribus multis, tamen reuertere ad me & suscipiam te.] Et paulo post. Saltem à modo voca me, pater meus, dux Virginitatis meæ tu es.] tum illud *Isa. 49.* Nāquid obliuisci potest mulier infantem suum vt non misereatur si in vteri sui: & si illa obliua fuerit, ego tamen non obliuiscar tui,] tum Denum illud (vt cætera omittam) *Cant. 4.* Veni de Libano sponsa mea, veni de Libano, veni coronaberis.] *Ex cap. 6.* Reuertere reuertere Sunamitis: reuertere reuertere & intueamur te.]

83. Ne autem quis ob grauitatem aut multitudinem suorum peccatorum se à tanta benignitate excludi existimare debeat, facit illud Domini *Matth. 11.* Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis & ego reficiam vos.] Qui enim omnes dicit, nullum excipit. Igitur quisquis est amaro animo hortante Dauide in *Psal. 33.* gultet & videat quam suavis est Dominus: sibi que persuadeat, quod is solus sit vir beatus, qui sperat in eo.] Etenim vocans eum ad se care, tantum dicere potest, inficiam: mundus verò, deficiat: & Diabolus, decipiam ac interficiam, solus autem Christus, reficiam. Quid ergo restat nisi vt statuat apud se cum eodem Dauide *Psal. 72.* Mihi adhaerere Deo bonum est, & ponere in Deo Spem meam:] & vt in spiritu humilitatis animo que contrito cum eodem, in *Psal. 34.* precetur, Dic anima mea salus tua ego sum.] & cum *S. Iob cap. 13.* Manum tuam longè fac à me & formido tua non me terreat.] Ad eundem scriptum excitet ad sentiendum de Deo in bonitate per illud *Psal. 41.* Quare tristis es anima mea & quare conturbas me? spera in Deo, &c.] & illud *Psalm. 102.* Benedic anima mea Domino & noli obliuisci omnes retributiones eius. Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis qui sanat omnes infirmitates tuas. Qui redimit de interitu vitam tuam, qui coronat de misericordia & miserationibus, &c.] Illum autem ad hæc, isto ferè modo hortari poterimus. Ne quæso fugias bonum pastorem, qui pro omnibus animam suam posuit: & post errantem vadit, & querit, inuentamque imponit humeris, & lætus reportat ad ouile *Luca. 15.* Pius Samaritanus (*Luca. 10.*) te spoliatum & plagis impositis femiuuum relicum, iumento suo imponet & de tua curatione erit sollicitus. Aspice adstantem tibi, seque di-

mittentem, vt te iacentem subleuet, & audi exigentem tuum concursum per illud *1er. 1.* Conuertimini ad me ait Dominus exercituum, & ego conuertar ad vos.] ac etiam per pœnitentiæ præceptum à quo suas conclones inchoauit *ex Matth. cap. 4. cum dicitur.* Ex inde cœpit Iesus prædicare & dicere, Pœnitentiã agite, appropinquare enim regnum cœlorum.] Audi pre cor benignissimam illam cohortationem Domini Dominantium *Ezech. 18.* Proicite à vobis omnes præuaticationes vestras in quibus præuaticati estis: & facite vobis cor nouum, & spiritum nouum. Et quare moriemini domus Israël? quia nolo mortem morientis dicit Dominus Deus: reuertimini & viuite.] Anima duerte quæso, quod contractus peccatorum tuorum funibus, tenearis à Diabolo captiuus, ad ipsius voluntatem excarnificandus: quodque tibi Christus occurrat vitro offerens libertatem filiorum Dei, si pœnitere velis. Id quod te facere, & est rationi consentaneum: & tibi facile: iplo præsertim opem ferente iuxta illud promissum suum *1erem. 1.* Conuertimini ad me & ego conuertar ad vos.] Quod facturus esses pro temporali corporis tui vita (*si traditus carnisici exuendus sumis*, te ad se Rex benignè inuitaret, pœnitenti pollicens liberationem à supplicio: & suppeditationem necessariorum ad vitam iucundam) ne detraçtes facere pro æterna animæ tuæ morte vitanda, æternaque vita consequenda. Tanquam alter Saulus (*Actorum 7.*) persecutus es Christum peccando (*iuxta illud ad Heb. 6.* Rursum crucifigentes Christum in semetipsis) circumfulget te lux de cœlo: gratia scilicet Dei te præueniens, audi interius vocantem & dicentem: quid me persequeris? & responde humiliter, Domine quid me vis facere? atque ad Ecclesiam: illeque ad te dirigeret, à quo audias quid te oporteat facere: nempe idoneum Confessarium tanquam alterum Ananiam: cui obediens ipse restitueret te spiritali sanitati per absolutionem sacramentallem: squamis peccatorum cadentibus de oculis cordis tui, vt visum recipias ad videndum & gustandum quoniam suavis est Dominus & quod Beati qui sperant in eo *Psalm. 33.*

84. Postrema miseratio cæteras complectens numero plurimas, est continuationis diuinorum in nos beneficiorum tam communium, quam particularium, quibus nos Deus ad se allicit ad instar inuolens grana manu deiicientis in terram, vt pullos certa voce vocatos attrahat ad se. Communia beneficia inducantur in Symbolo Apostolorum, & reducantur ad creationem, redemptionem, iustificationem & glorificationem. Particularia vero diuersa sunt diuersorum, à quibus ea notari debent, quia plurimum valent ad erigendos ipsos in spem diuinæ misericordie, & ad admittendam cum perfecto voluntatis consensu præparatiuam, qua modo admirabili peccatorem, etiam alia cogitantem, dignatur Deus disponere ad diuinæ suæ gratiæ receptionem. Qui modus talis esse solet. Primum mentem occupans, eam sic illustrat, vt moueat ad cognoscendam rerum caducarum vilitatem, & ad considerandum vitæ propriæ statum, positus ei ante oculos periculis in quibus versetur. Deinde timorem diuinorum iudiciorum incutiat. Tum ad spem veniæ consequendæ eum erigat ex consideratione infinitæ misericordie diuinæ: ex eaque (*in indignos & ingratos summam Dei bonitatem ostendente*) tandem perducatur ad affectum pietatis erga Deum ipsum: ex quo affectu sequitur dolor de commissa eiusdem offensa; seu contritio, quæ est proxima dispositio ad ipsam diuinam gratiam recipiendam. Quæ nihil potest nobis contingere melius, nec fructuosius: vt pote quæ conciliatrix est bonorum, & expultrix malorum, de quibus dictum est in præcedenti capite.

De contritione reddenda Pœnitenti gratia.

SECTIO II.

Pertinet secundò ad propositam Confessarij prudentiam, vt cum notauerit suam Pœnitentiã auerari aut fastidire contritionem, conetur, eam illi reddere amabilem & gratam: & post cum Dei auxilio obtinere poterit maximè, proponendo illi eiusdem contritionis tum dignitatem eximiam, tum etiam vilitatem maximam.

De dignitate contritionis ex illius effectu. §. 1.

85. **D**ignitas autem in hoc consistit, quod à Deo tantum fiat, ut peccata facili sit, non modo emundatio à turpissima peccati macula: sed etiam evasio mortis æternæ, & recuperatio gratiæ perditæ, ceterorumque donorum, quæ cum ea datus Spiritus sanctus effundit in corde accipientis: (ad Rom. cap. 5. versu 5.) & demum ad optio vitæ æternæ. Quibus nihil optabilius potest esse peccatori serio consideranti, ante se quidem, tremendum tribunal diuini iudicij, ad quod incessanter properat propiusque quotidie accedit, sicut & ad mortem, cui illud proxime succedit, dicente Apostolo ad Hebr. 9. Statutum est hominibus semel mori, post hoc autem iudicium.] Post se verò multa peccata commissa & merita omnia amissa: iuxta illud quod de iusto avertente se à iustitia sua, & faciente iniquitatem, dictum est Ezech. 18. Iustitiam eius quas fecerat non recordabuntur.] Supra se autem, Deum iratum & ad puniendum paratum: iuxta illud Psalm. 7. Deus Iudex fortis & patiens, nunquid irascitur per singulos dies: nisi conuersi fueritis gladium suum vibrauit, arcum suum tetendit, & parauit illum, & in eo parauit vala mortis.] Infra se porro, Infernum, hoc est, ex Job. capite 10. Terram miseræ, ut pote locum tormentorum, tum animæ tum etiam corporis: tum quoad totam substantiam, tum quoad omnes facultates: omnique consolationis adeo expertem, ut cruciatio in flamma; ne qui lem aquæ guttula suppetat ad linguæ refrigerationem Luca 16.] Terram item tenebrarum: ut pote quæ conuersa in fulsur, & torrentes ipsius in picem ardentem (ex Isaiæ cap. 34. versu 7.) est ad instar clicantis ignis (ex Psalm. 20. versu 10.) flammam intra se retinentis, ex fumi abundantia totam caliginosam & tenebrosissimam. Vmbra porro est mortis: quia cum ibi miseri maximos patientur dolores & angustias, iis comparandos qui acerbissimi contingunt morientibus; non tamen deo moriuntur, iuxta illud Apoc. 9. Desiderabant mori & mors fugiet ab illis.] Vbi præterea nullus est ordo: quia omnia ibi geruntur cum deprauatissima voluntate. Semperternus quoque horror in habitat: ex peccatorum varietate, & ex tortorum sæuitia, qui ex Jerem. cap. 16. versu 13. nullam dant requiem: & ex vocibus clamantium & ululantium præ dolore, ex Isaiæ cap. 65. versu 14. ac demum ex flammæ obsecrante & timore cum formidine. Illic enim ignis crucians, non illuminat, nec metus amittitur, cum semper tolerari incipiat quod timebatur. Ad quam terram finali sententiâ Christi, relegandi sunt peccatores cruciandi cum Diabolo & Angelis eius Matth. 25. Denique confidenti à dextris quidem, ciues cælestes contra istos de ipsius statu perditionis: à sinistris verò, Dæmones tenentes ipsum captiuum ex eorum dictam maledictionis sententiam. Quæ cum ita sint, atque aduersus talia contritio sit speciale ac singulare remedium: dubium non est quin maxime optabilis sit, gratissimaque debeat esse cui libet (iuxta Sapientis monitum Ecclesiastici, cap. 30.) Misericordiam suam placendo Deo. Quod enim per eam possit peccator tot ac tanta incommoda euadere: constat ex diuino illo promisso Ezech. 18. Conuertimini & agite poenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris: & non erit vobis in ruinam iniquitas.]

Quam facile ex contritione effecta illius sequantur. §. 2.

86. **I**am vero facilitas, cuius meminimus euadendi poenam æternam per contritionem, declaratur exemplo illius qui in scelere deprehensus à Iudice, sine tergiversatione damnatur morte, & constrictus vinculis ad patibulum ducitur. Semper enim sumus in conspectu Dei, siue bene siue male agentes iuxta illud Psalm. 118. Omnes viæ n. e. in conspectu tuo: sicque comprehensus in operibus manuum suarum peccator (Psalm. 9. versu 17.) sine tergiversatione mortis sententiam accipit iuxta illud Ezech. 18. Anima quæ peccauerit ipsa morietur.] Et illud ad Romanos 8. Stipendia peccati mors.] Atque peccatorum suorum quasi funibus constrictus peccator Proverb. cap. 5. ad patibulum, quod tanquam aliter Aman sibi in inferno erexit, ducitur; supplicium ignis æterni subiturus: quod sine difficultate euadere potest contritus, dicente Deo Ezech. 18. Si impius egerit poenitentiam ab omnibus peccatis suis vita viuet & non morietur.

Faciliorem quoque gratiam & alla diuina dona ac merita perditam recuperandi per contritionem, ostendit parabola de prodigo Luc. 15. cui pater poenitenti, & ad se reuertenti obuiauit dato amplexu; stolam primam, calceamenta in pedibus, annulum in manu dedit. Sic enim Deus peccatori verè poenitenti restituit gratiam cum donis supernaturalibus eâ comitantibus, & meritis bonorum operum antea factorum in gratia. Quæ de re in tomo opusculorum, opusc. 5. Sicut et: in qua immorati non est presentis instituti. Facilitas demum vitam æternam post admillum peccatum consequendi beneficio contritionis, illustratur exemplo illius, cui cum piaguissimum beneficium Papa pollicitus esset, si bene se gereret in suo obsequio; aliquid comisit, propter quod illi mutauit eam suam voluntatem: qui tamen eidem proponit optionem, ut si de tali offensa dolgat ex animo, emendationisque firmissimum propositum cõcipiat, fruiturus si promisso. Cuiusmodi optionem peccatori poenitenti Deum similiter dare in ordine ad regnum cælorum, satis indicat verba illa Domini nostri Matth. 4. Poenitentiam agite, appropinquauit enim regnum cælorum.] Et illa Ecclesiastici 12. Altissimus odio habet peccatores, & miseris est poenitentibus: restituendo scilicet eos suæ gratiæ, ut tandem faciat participes suæ gloriæ: iuxta illud Psalm. 83. Gratiam & gloriam dabit Dominus: non priuabit bonis eos qui ambulant in innocentia.]

De vtilitatibus contritionis. §. 3.

87. **Q**uod attinet ad vtilitates contritionis eæ sunt: tum quæ etiam memoratæ, ex quibus tanquam præcipuis, & ceteris ipsius dignitatem: tum alia multa eisdem conueniunt. Contenti citius tres referre. Prima est, repurgationis animæ à peccatorum sordibus & corruptione: unde ceteri potest contritio, fons ille potens domui David in abluitionem peccatorum: de quo Jerem. 13. & comparari illi amaræ potioni quæ datur infantibus ad repurgandum vermium stomachum ipsorum: aut etiam mari cæcædæuæ profluenti ad littus. Cui vtilitati alia duplex maxima, coniuncta est; tum vtilitas fieri habitatio Spiritus sancti, quæ erat Dæmonis, ex cap. Resuscitatus De poenitentia distinet. i. tum vt cum remissione peccatorum consequatur restitutionem præcedentium meritum. Opus enim Diaboli non est fortius & efficacius opere Christi. Si ergo peccatum destruit gratiam & charitatem cum omnibus præcedentibus meritis: deletio quoque peccati, quæ opus Christi est, peccatum ipsum sic destruit, vt simul reparat quidquid per illud fuit perditum. Hinc in libro De vera & falsa Poenitentia cap. 14. tomo 5. operum D. Augustini dicitur: Pium est credere vt receptâ Dei gratiâ, quæ in Poenitente destruit mala priora etiam remuneret bona: vt cum destruxerit quod sanum non inuenit, amet & diligit bonum quod etiam in peccante prius plantauit. Figura eius rei habetur in eo quod Ioclis 2. ait Deus: Reddam vobis annos quos comedit locusta, bruchus & æru-go.]

Vtilitas secunda est, quod contritio extinguit inferni incendium iuxta illud ante citatum ex Ezech. 18. Conuertimini & agite poenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas.] Tertia est quod aditum aperiat ad gaudia regni cælestis iuxta illud Matth. 5. Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur.] & illud Ioannis 16. Tristitia vestra vertetur in gaudium.] Et illud Psalm. 125. Qui seminant in lachrymis in exultatione metent. Euntes ibant & flebant mittentes semina sua: venientes autem venient cum exultatione portantes manipulos suos:] quod est facientes fructus dignos poenitentia, repositam habere æternorum gaudiorum mercedem iuxta illud Isa. 61. Spiritus Domini super me &c. Vt poterem lugentibus Sion, & darem eis coronam pro cinere, oleum gaudij pro luctu, pallium laudis, pro spiritu meroris.]

88. **N**eque est quod quis rem tam salutarem fastidiat ob molestiam tristitiæ quam habet coniunctam: quia si talis molestia quotidie suscipitur pro damnis temporalibus quibus nullum adfert remedium, quis eam suscipere recuset ad tot ac tantas vtilitates consequendas: quot & quantas adfert contritio, præsertim cum sufficiat talem tristitiam esse in

voluntate; nec necesse sit redundare in sensum, ut iam in precedentibus docuimus. Accedit quod non desit consolatio Spiritus sancti mouentis & adiuuantis nos in tam salutari opere, ex Concil. Tri. *sess. 14. cap. 4.* ita vt dicere liceat ex *Psal. 93.* Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo consolationes tuae edificauerunt animam meam.

De Dissuadenda Penitenti contritionis dilatione.

SECTIO. III.

89. **P**ertinet tertio ad propositam Confessatij prudentiam, vt cum in aenerit Penitentem bene quidem affectum ad contritionem; sed illius executionem velle diutius differre: deinde ipsum mouere, ad statim exequendam. Tum ex eo, quod indignum sit, stare Christum ante ostium nostrum, sen expectare nos vt miseretur nostri, *1. Sato. 30.* nosque miserose negligere tantam misericordiam. Tum ex eo quod temerarium sit vibratum in te gladium atque tunc sensum (ex *Psal. 7.*) non statim declinare, sicut & ignem te corripientem non statim exutere. Ne tardes inquit *Sapient. Ecclesiastici quinto.* conuertere ad Dominum & ne differas de die in diem: subit enim veniet tibi illius. Et Dominus *Matth. 24.* Estote parati quia nescitis qua hora filius hominis venturus sit. Et *Luc. 12.* Quod si dixerit seruus ille in corde suo, moram facit dominus meus venire & coepit percutere seruos & ancillas, & edere & bibere & inebriari: veniet Dominus serui illius in die qua non sperat, & hora qua nescit, & diuidet eum, parte inque eius cum infidelibus pone. Neque dicas (vt monet *Sapient. in cit. 5. Ecclesiastici*) Misericordia Domini magna est, multitudinis peccatorum meorum miserebitur: misericordia enim & ira ab illo cito proxima, & in peccatores respicit ira illius. Neque etiam nequam sis, quia ille bonus est, misericorditer te expectans ad penitentiam; ac etiam vtgens per immisiones morborum aliarumque incommoditatum huius vitæ: & terrores futuri iudicij, dando nobis significationem vt fugiamus (quod per contritionem fit) a facie arcus ex *Psal. 59.* tanquam misso Angelo qui districto gladio nos a via nostra peruersa reuocet ad instar Balaam, de quo *Numerorum cap. 22. & 2. Pet. 2.*

90. Tum etiam ex eo quod perniciosum sit in foribus peccati diutius hæere: quia talis longior mora difficiliorem reddit reuerfionem ad Deum per penitentiam. Cum enim longè sit a peccatoribus salus] *Psal. 118.* peccatum est quasi ventus contrarius, longè expellens a portu salutis: & quod grauius est, aut iteratur sapienter, eo longius expellit, & regressum facit difficiliorem. Ad quod pertinet illud *Ierem. 13.* Si mutare poterit Ethiops pellem aut pardus varietates suas, & vos poteritis bene facere, cum didiceritis malum. Tum prae eia, quod peccatum disponat ad facilius labendum in nouum peccatum; quasi abysf] in innocente abysf]um, & sanguine sanguinem tangente. Ad quod facit illud *Psal. 68.* Aponere iniquitatem super iniquitatem eorum. Facit etiam illud quod *D. Paulus in c. 1. ad Rom. de gētilibus* habet: ac illud *Apoc. 22.* Qui in foribus est, fordescat auit. Quibus accedit, quod excluso Spiritu sancto & Demone dominare in anima, talis mora viam muniat (eodem Demone satagente) ad duritiam cordis: iuxta illud *Proverb. 18.* Impius cum in profundum venerit peccatorum contemner.]

91. Tum denique ex eo, quod si miserabile in regno sit, Regem potentissimum habere in sensum, grauiissima supplicia in ferre parantem, nihil de illo placando curare & oblaa commoditate: longè miserabilius sit Regem Regum sic habere iratum, vt statuat illa punire æternis suppliciis, supra quam cogitari potest grauius: & nihilominus negligere oblatam de presentem occasionem (expectatam futuram omnino incertam) reconciliandi eum sibi per contritionem: De qua *Ps. 50.* Cor contritum & humiliatum Deus non despicias. Certè per mortem tollitur omnis talis occasio, quandoquidem solum tempus huius vitæ, est tempus obtinendi a Deo misericordiam & liberationem a reatu æternæ damnationis: cui obnoxij sunt, qui se addixerunt Diaboli seruituti. De qua *Ioannis 8.* Qui facit peccatum seruus est peccati, 2. *Pet. 2.* A quo quis superatus est, eius & seruus est. Tollitur inquam, omnis talis occasio, quia in morte ex *cap. 11. Ecclesiastici*: si ceciderit lignum ad Austrum, aut ad Aquilonem, in

quocumque loco ceciderit, ibi erit. Hortat igitur Apostolo *ad Gal. 6.* Dum tempus habemus operemur bonum, & maxime bonum contritionis, per quod a Deo in animam cætera deriuantur.

92. Nec finamus nobis illud à Diabolo, qui solet ab illius saluberrimo vsu eos quos captiuos tenet auertere obrudendo conuiuorum, ludorum, chorearum aliorum que id genus oblectationes: cum quibus contritioni tam vacari non potest, quam nemo potest simul flare & forbere, vt habet prouerbium. Quia in re idem facit callidus hostis, ac faceret is qui detractam puero pretiosissimam gemmam, pomum ne fleat offerret, non dando in manu sed ostendendo à longè Ingerit enim recordatio: em prateritarum voluptatum temporalium, per quam fastidium inducit æternarum: sicut memoria carnum & cæterarum rerum quibus Israëlita vsi fuerant in Ægypto, illos fecit fastidire manna suauissimum, quo alebantur, & abicere desiderium terræ promissionis *Num. cap. 11.* cum quo fastidio inducit penitentiae horrorem, qualem iidem Israëlita habuerunt deserti, per quod iussu Dei eundem illis fuit ad terram promissionis.

CAPVT SEPTIMUM.

De ratione exercendi contritionem.

SVM MARIVM.

93. *Speclantia ad exercitium contritionis de peccatis mortalibus*
 94. *Ratio rite fructuoseque ralis exercitij persciendi.*
 95. *Ratio exercendi contritionis de venialibus.*
 96. *Peccatorum venialium indignitas perniciofa.*
 97. *Qualiter oporteat de peccatis venialibus coram Christo confundi.*
 98. *Ratio trine tunc sonis pectoris, dicendo mea culpa, &c. in signum contritionis.*

Pertinet adhuc ad propositam Confessatij prudentiam non tantum vt suum Penitentem ad contritionem exercendam excitet, sed etiam cum opus esse viderit, instruat de ratione illam exercendi: de qua ideo dicemus, & paucis. Contritio igitur vel habenda est de peccatis mortalibus vel de venialibus.

Ratio exercendi contritionem de mortalibus. §. 1.

93. **S**ide mortalibus; primo relinquere oportet affectum peccati. Secundo sumpto tempore locoque idoneo, petere à Christo gratiam recordandi ac cognoscendi peccata à nobis commissa, de illisque dolendi. Tertio reuocare in memoriam multitudinem eorundem peccatorum. Quarto indignitatem & perniciem illorum (de quibus in præced. quinto) ponderare: simulque de illis dolere propter Deum, & veniam petere, cum spe eam obtinendi, & cum proposito non relabendi siue in eadem, siue in alia mortalia: ac de eis suo tempore confitendi & pro eis satis faciendi.

94. Ad ista autem rite peragenda & fructuose, iauerit prouidere Christum ante conspectum nostrum: & contritionem (quæ donum Dei est, vt habet *Concil. Trident. sess. 14. cap. 4.*) ab eo petere cum animi demissione. Deinde concepta fiducia de ipsius misericordia, erigere mentis oculos ad ipsum qui ex *Sapient. cap. 11.* diligit omnia quæ sunt & nihil odit eorum quæ fecit] intendo quantopere peccatum oderit: adeo nimirum vt voluerit creaturas suas præstantissimas, tam Angelos quam homines ob ipsum, grauius additas supplicij æternis. Tertio cõsiderare quod vt ab eis dem supplicij nos eriperet, pro iis satisfaciendo diuinæ iustitiæ, misericordissimè dolores immensos ac mortem acerbissimam perferre voluerit. Denique ex tanta erga nos misericordia, qua nobis suo sanguine gratiam promeruit, & peccatorum remissionem: eredi in spem & desiderium liberationis ab æterna illa miseria: ipsum liberatorem nostrum magno amoris affectu complecti: vt redemptorem, satis factorem & aduocatum nostrum: atque ipsam gratiam & peccatorum remissionem petere instanter, quam non negabit bonus pastor qui perditam ouem quæ fuit, humerisque fuit imposita in ouile reportauit *Luc. 15.* Cui petitioni comitè adiungere oportet considerationem, qua coram ipso Christo, confundamur erubescences de misero nostro statu: perpendentes, quid perdidimus per peccatum mortale: nempe Deum bo-